

Head uut algust!

Hetkel, mil ma käesolevaid ridu kirjutan, on aastanumber veel 2010, taskus krõbisevad kroonid ning tonnide viisi rakette on õhku põrutamata. Targu Talita valmimise graafik on lihtsalt selline.

Kui vahepeal midagi täiesti enneolematut ei juhtu, on ajal, mil teie seda numbrit käes hoiate, paljugi juba teisiti. Ikka see aastanumber ja raha ja uus algus.

Lumi on tõenäoliselt endiselt maas ja paljud probleemidki pole imelisel viisil koos ilutulestikuga õhku lennanud, vaid ootavad kannatlikult või kannatamatult, et te nad taas üles nopiksite ja nendega tegeleksite.

Mida siis uueks aastaks soovida? Soovin teile sedasama, mida soovin endalegi, sest eks ole see üks iidne elutarkus.

Soovin julgust unistada ja järgida oma unistusi. Vahel võib viltu ka minna, niikuinii läheb. Eks siis jõuab jälle otseks ajada.

Soovin söakust võtta käsile midagi, mida olete juba ammu tahtnud võtta, kuid ikka selle justkui sobiva hetke puudumisel edasi lükanud. Nüüd ongi õige hetk käes. On ju uus algus. Aasta 2011.

Head uut aastat!

VIVIKA VESKI

LUGEJA KÜSIB

Havaipalm polegi palm

REPRO

Sain kingiks havaipalmi (juuresoleval pildil). Kuid ma ei tea tema eluks vaja minevaid tingimusi. Kas ta tahab otsest päikesevalgust; palju kasta ja väetada jne. Olen küsinud nii ühelt kui teiselt, kuid keegi ei tea, kuna varem pole taolise lillega kokkupuudet olnud. Ehk oskate teie mulle nõu anda.

Vastab

JAAN METTIK

Havaipalmil, täpsemalt ja õigemalt toredal braiaamial (*Brighamia insignis*), pole tõeliste palmidega vähimatki pistmist. See looduses Hawaii saarestikus Kauai ja Niihau püstloodsetel kaljudel kasvav taim on suguluses hoopis lobeeliate ja kellukatega. Oma nime on ta aga saanud Ameerika geoloogi, botaaniku ja etnoloogi William Tufts Brigham (1841–1926) auks.

Karm looduslik kasvukoht on taimemele andnud tüüaka kasvukuju, jämeda varre ja läikivad, veidi lihakad lehed. Nõnda on kõige parem vastu panna lõõskavale päikesele, tugevatele ookeanituultele ja veepuudusele.

Kastmise ja väetamisega braiaamia puhul liialdada ei maksa. Liigne kasvukiirus muudab tema masaja kasvukuju väljaveninuks ning ülemäärane kastmine soodustab seen- ja baktermädanikesse nakatumist. Need levivad braiaamia lihakas tüves väga kiiresti ja haigestunud taimi tavaliselt päästa ei õnnestu.

Seetõttu kastke braiaamiat vaid siis, kui seda tõesti vajalikuks peate. Mullapall peab kastmiskordade vahel saama kindlasti taheneda. Väetada tasub braiaamiat vaid suvisel kasvuperioodil ja selleks valige mõni öitsvatele toailledele mõeldud kompleksväetis.

Looduslikust kasvupaigast tingitult peaks ka braiaamia pott olema pigem lai ja madal kui kitsas ja kõrge ning istutusmullaks sobib kõige paremini sömer, hea veeläbilaskvusega muld. Kui ostate selle poest, valige kaktuste muld, kui segate selle ise, pange segusse vähemalt ¼ peent kuusa või jämedat liiva.

Braiaamia kasvatamiseks sobib kõige paremini tavaline toatemperatuur ja valge päikeseline kasvukoht. Siiski ei maksaks tõsta taime keset suve lõunapoolsele aknalauale otsese päikese kätte. Seal võib taim üle kuumeneda, päikese põletusi saada ning seal lööbivad kergesti ka ühed braiaamia kõige ohtlikumad kahjurid – kedriklestad. Samas võib taime tõsta suvel õue tuule ja otsese päikese eest varjatud paika ning ta on teile tänulik.

Ja veel teadmiseks. Kui teie kodus on braiaamia, suhtuge temasse hoolivalt. See põnev taimeliik on looduses peaaegu täiesti välja surnud. Põhirolli mängib tragöödiaks fakt, et hävinud on selle taime tolmeldaja ning seetõttu puudub ka looduslik uuendus. Metsikut populatsiooni hoiab seni elus see, et väheseid loodusesse alles jäänud taimi käivad kõitega kaljudel ripudes tolmeldamas loodusteadlased.